

## L'entrevista

Després de novel·lar la vida de Neus Català (*Un cel de plom*, 2012) i d'homenatjar les àvies treballadores (*El camí de les aigües*, 2017), Carme Martí explora a *Els núvols* (Amsterdam, 2022) un territori sensible i delicat: com afecta tenir un fill amb una cardiopatia severa. Ho fa amb tacte, talent i exigència literària.

## Carme Martí

Esriptora. Publica 'Els núvols'

# “Portem una vida frenètica, però a dins de l'UCI el món s'atura”



MARC ROVIRA

**Jordi Nopca**

*Els núvols*, tercera novel·la de Carme Martí (Montblanc, 1972) es llegeix amb el cor encogit, patint no només per la salut del jove Marc, afectat per una cardiopatia, sinó també per les conseqüències que les complicacions puguin tenir en els seus pares, la Cristina i el Víctor. De retruc, el llibre explica també les històries paral·leles de nens i nenes de salut fràgil amb qui la protagonista del llibre coincideix durant les llargues estades que fa a l'hospital, vetllant pel seu fill.

**Aquesta novel·la emociona perquè parla directament d'un tema delicat. ¿Com t'ho has fet per aconseguir-ho?**

L'origen d'aquesta història és la Maria Queralto. A ella li van fer, quan tenia 15 anys, el primer trasplantament cardíac pediàtric a la Vall d'Hebron. Va ser l'any 2008. La Maria tenia una patologia congènita de cor. És de Montblanc, com jo, i el tema em tocava de prop. Quan, molts anys després, vaig pensar que m'agradaria escriure una novel·la sobre algú que

patís cardiopatia, des del naixement fins que li trasplantessin el cor, vaig parlar amb la Maria i amb la seva mare. A partir d'allà vaig entrar en contacte amb el seu cardiòleg, amb la infermera en cap de l'UCI pediàtrica a la Vall d'Hebron, amb zeladors, amb altres famílies... A mesura que investigava m'anava trobant amb històries tan potents que em costava cenyir-me només a la que jo volia explicar.

**Vas acabar optant per una estructura fragmentada, on la vida de la família protagonista avança i recula a partir d'una sèrie de moments decisius, però també intercalant-hi les experiències de molta altra gent.**

La majoria d'aquestes experiències estan travessades pel dolor. El llibre volia transmetre la complexitat emocional que viuen: tot són incerteses.

**¿Els pacients ho viuen amb més normalitat que les famílies?**

Segurament, perquè és la seva normalitat. Els pares ho viuen patint moltíssim. Familiarment i laboralment, un problema així passa factura. També és difícil de gestionar a dins de la parella. Mentre escrivia el llibre n'he vist algunes de trencades.

**“Les mares són fortes i aguanten, però arriba un moment que també es trenquen”**

Hi ha criatures que quan tornen de l'hospital, després del trasplantament de cor, s'integren. D'altres, en canvi, pateixen *bullying*.

**I n'hi ha que deixen de prendre la medicació, com és el cas de la Berta.**

Ella decideix deixar de prendre's la medicació perquè la deixava tota inflada i amb la cara plena de grans. Li detecten en una analítica, però no hi ha res a fer, és massa tard: el cos rebutja el cor que havia rebut i mor. Pensem que trasplantar el cor és el final del camí i ens equivoquem: encara queden moments molt complicats, i hi ha pacients que no els superen.

**Així i tot, és un llibre amb esperança.**

Sí. El dolor et fa veure més clara la llum. Moltes de les mares de la novel·la passen setmanes i mesos instal·lades a l'hospital. Imagina't com ha de ser d'impressionant el dia que tornes a casa i pots tornar a seure al teu sofà i prendre una copa de vi, després de tot aquell temps en sales d'espera i a les UCI. Portem una vida frenètica, però a dins de l'UCI el món s'atura. Hauríem de recordar més sovint que cada dia hi ha famílies als hospitals lluitant. Això potser ens faria celebrar més les coses petites.

***Els núvols* transcorre, en part, a la unitat de cures intensives de la Vall d'Hebron. ¿Hi has passat moltes hores?**

Sí. Vaig començar a escriure la novel·la el 2018 i no la vaig acabar fins a l'estiu passat. Les famílies m'han ajudat molt. M'explicaven els seus casos amb tants detalls impressionants... A vegades penso que els hi hauria d'haver posat tots. L'UCI de nounats em feia menys impressió que la de pediatria. Són llocs molt durs, però també molt bonics, perquè es dediquen a salvar els que hi són.

**Abans deies que les mares passaven setmanes i mesos instal·lades a l'hospital. I els pares, on són?**

En processos llargs com aquest, una parella s'ha de dividir: un dels dos continua treballant, l'altre s'instal·la a l'hospital. Al llibre, la Cristina disposa d'una habitació en un pis social a Barcelona, per no haver de baixar i pujar de la Riba [poble de l'Alt Camp] cada dia. La seva parella, el Víctor, continua treballant.

**Les mares aguanten més?**

Les mares són fortes i aguanten, però hi ha un moment que també es trenquen.

***Els núvols* no només ens explica el patiment de la mare en primera persona. També el del fill, a través del seu dietari. ¿Trobar la veu del Marc va ser el més difícil de la novel·la?**

Va ser molt difícil. És un adolescent i, per tant, és jove, però porta tants anys malalt que la seva veu també havia de ser madura. Trobar l'equilibri entre aquests dos extrems era complicat. En aquest punt vaig confiar molt en la lectura del cardiòleg que m'assessorava, Ferran Gran.

**¿Trobes a faltar que s'abordés la maternitat des de la perspectiva que prens aquí, en literatura?**

No. He escrit aquest llibre perquè ho necessitava i perquè representava un repte per a mi. Gràcies al procés he conegut molta gent generosa. Vinc del món de la cultura, on he vist molta medietat moral. Al sector editorial hi ha molts egos i una arrogància tremenda. Als hospitals, en canvi, hi he trobat una gran professionalitat i una qualitat humana extraordinària. ✍️